

Цетиње, 26. јануара

Око Потсдамскога састанка рускога и њемачкога цара и њихових министара спољних послова круже још једнако таласи и шире се по Европи. Мало су се неко вријеме поутисали, па су сад на ново оживјели, а то стога, што су се почеле помалати неке пошљедице. Или су фактички почеле, или се некима чини да их опажају, тек сад се на ново о томе повела ријеч. Око тога догађаја на ново су се начелили политичари и новинари и нагађају, шта је ту још свршено осим онога, што су г. г. Бетман-Холвег и Сасонов нашли за добро да кажу. Нико не вјерује, да је постигнут споразум само у оним тијесним границама, у којима је приказан. А догађај стоји међу њима као сфинкс и не казује им више ништа. У толико су говорљивији знаци некога новог времена, који се одасвуд јављају и који јавноме мњењу у Енглеској и Француској не дају да се смири. Чудо није никакво што једни вуку у звона да саране тројни споразум, а други звоне на узбуну да би наговјестили свијету нов неки размјештај великих сила.

Тумаче да је Русија у договору с Њемачком извукла из тројнога споразума свој дирек и да овај (споразум) стога нагиње паду. Други опет налазе да је систем савеза и споразума остао исти, само му је дата једна нова црта, која га не онакажава, него допуњује. Кружни политичари аустро-угарске, не сви али многи, налазе да је Њемачка малчице окренула леђа њиховој отаџбини и питају грофа Ерентала, да ли је он што год о томе састанку знао, а послјије и да ли је о свему, што се ту збило, довољно обавијештен. Исто то питају Французи г. Пишона, јер налазе да је Русија опет њима окренула страну која се радо не гледа. Понашају се као кад љубав претрпи бродолом па напуштена жали за невјерником. Оба министра, г. г. Ерентал и Пишон, одговарају да су о свему били обавијештени и све што је било и што бива да потиче из претходног споразума, Француске с Русијом, Аустро-Угарске с Њемачком. Али ма како да су њихова увјеравања убједљива, из њих избија некакав нов тон, чудноват звук, који, као кад парате стакло, задире у живце. Добијате увјерење као да су министри Француске и Аустро-Угарске доиста о свему обавијештени, једна од стране Русије, друга од Њемачке, и да је све што је шљедовало чињено споразумно, али вам се намеће да вјерујете, и да је тај споразум овај пут био неке особите физиономије, такав, да се Француска макар и преко воље акомодисала новом курсу Русије, а Аустро-Угарска новом курсу Њемачке, који ако и не руши тројни споразум и трој-

ни савез, вади ситуацији онај зуб на једној и другој вилици, који су били намијењени да Њемачку и Русију у узајамној борби растрзавају, што би, нема сумње, годило посебним интересима Француске и Аустро-Угарске.

Ко је сад у праву: они, који тврде да су Русија и Њемачка издале своје савезнике, или министри г. г. Ерентал и Пишон, који дају изјаве да је све остало по старом? Истина је, како смо видјели, по сриједи и даје за право и једној страни и другој. Спора бити не може, да је руско-њемачким споразумом створен у систему савеза и споразума трећи фактор. Он у току даљег развоја европских односа може бити црв који ће разорити досадање груписање европских сила, и онда ће имати право они који већ сад сарађују тројни споразум и тројни савез, а може бити и спона, која ће једну и другу групу сила држати у равнотежи и тако предупредити да један или други екстрем претегне и изазове велики рат, који, бацајући сјенку своју преда се, овом одавно већ покрива Европу. Сином прилика Француска је још за дуго везана за Русију, пошто је веома опасно да се ма и за дан од ње одвоји, а исто то важи и за Аустро-Угарску у погледу Њемачке. И тако данас у Европи ведрини и облачи овај трећи фактор: руско-њемачки споразум. Што они нађу за право, биће. Остали имају само то право, да буду обавијештени и саслушани.

Нема спора, великоме миру је то од велике користи. То је мир међу велесилама. Али то ни мало не може сметати угњетенима на Балк Полуострву да се бране и ослобођавају. Балкан и државе на њему не улазе у орбиту ове нове конструкције. Турска и ми не судимо, него нам се суди, а судиће нам се према подигнутим тужбама, а тужбе се не подносе на папиру, него се пишу на бојним пољима. Споразум њемачко-руски јамчи да се овај пожар неће пренијети на државе ван Балкана.

Но то нека је овдје само напоменуто. Шта ће бити видјећемо, а за сад да се задржимо само на важности руско-њемачког договора у Потсдаму, о коме се на ново живо пише и нагађа. Да је у концепту био велики и да је у свој својој опширности с обије стране прихваћен и усвојен, јамчи нам, поред осталог, и то, што се у успех сумњало, па је зато Сасонов нишао у Потсдам као заступник министра спољних послова. Као заступник имао је више слободе и могао се више изражавати, што је и чинио. Да није успио, за министра би дошло друго лице, и све би пало у воду што је предлагао и говорио. Кад видимо да је по-

слије тога утврђен за министра спољних послова, доказ је, да је у свему успио и сад му је остављено да свој концепт сам приводи и у дјело. Европски је рат отклоњен, а мали ратови ће доказати само да се није отишло у другу крајност — у летаргију.

Два сабора

— Сабор Хрватске и Славоније и сабор Босне и Херцеговине —

Између владе и српско-хрватске коалиције у сабору дошло је до сукоба и отвореног расцијепа. Истина и до сада између коалиције и бана Томашина није било никаква пријатељства и заједничког рада, али је било изгледа да ће коалиција силом нагнати бана да са њоме ради.

Бан на изборима није добио већину и био је приморан да се на разне начине довија како би омогућио рад сабора, а да се не повинује захтјевима коалиције. У томе је најазад и успио. Коалиција као највећа опозициона странка у сабору није могла да одржи превагу, као што се то мислило, јер је бан разним махинацијама успио, да је ослаби и да око себе прикупи већи број посланика и тако створи себи већину у сабору, са којом је почео и да ради.

Када је било дошло до избора делегата хрватско-славонског сабора за угарски сабор петнаест изабраних делегата, који припадају коалицији, одрекли су се овог избора, пошто су нашли да им нема мјеста у угарском сабору док им се не гарантује, да ће захтјеви Хрватске и Славоније бити испуњени.

На тај начин дошло је између коалиције и бана до отвореног сукоба и нема никаквог изгледа, да ће се измирити.

Тако ће српско-хрватска коалиција иступити као отворена опозиција садашњој владавини у Хрватској и Славонији.

И у босанско-херцеговачком сабору дошло је до сукоба између Срба и владе, те су Срби изашли из сабора, раскршћујући уједно и са посланицима хрватским и муслиманским.

Сукоб је тај избио од туда што је влада хтјела да протури један законски приједлог онако како је њој по вољи.

Још у августу влада је једном наредбом увела поштанске штедионице у Босни и Херцеговини. Како се још једнако поште налазе у Босни и Херцеговини под војном управом, влада је сматрала да сабор није надлежан да се ту мијеша, те је на стварању ове установе радила на своју руку, док најазад није била принуђена, да се ипак обрати сабору, да он о томе да своју ријеч, како би поправила ранију погрешку. Зато је и спремила законски предлог и поднијела сабору. Како су сви посланици били на чисто с тим, да је ова установа од користи, прихватили су овај владин законски предлог, али су уједно тражили начина како би осудили владу што је пријешла своју компетенцију и погазила саборско право. Зато су и ставили на крају законског предлога нарочиту одредбу, по којој ранија наредба о увођењу поштанских штедионица ступа на снагу тек пошто закон одобри сабор.

Са овом одредбом сложили су се са Србима и напредни Хрвати из Хрватске Заједнице, којима је др. Никола Мандић на челу.

Када је овај законски предлог изнесен пред сабор, влада је противна била прелазним наређењу што га је финансијски одбор донио. Уз њу су сем муслимана пристајали и сви остали посланици, изузев Срба, без обзира што су многи Хрвати били раније солидарни са Србима.

То је проузроковало да је између Срба и Хрвата дошло у сабору до пренирке и расцијеп, а нарочито кад је од стране Хрвата предложена нова редакција, по којој се одређује, да онг дана кад закон о штедионицама ступи на снагу, почиње да важи и владина наредба о уређењу штедионица.

И ако су Срби били усамљени, опет су сложено настојавали да продру са својим мишљењем, те је зато влада силом

покушала да протури ново прелазно наређење онако како јој годило ради чега се подигла у сабору велика бура и сина, бука, због чега је сједница била прекинута.

Видјећи да влада ради да их изигра, Срби су тражили поменито гласање, а кад се преко њиховог захтјева прешло, они су напустили саборску дворану и тако је влада продрла са својим предлогом онако како је хтјела.

На тај начин не само да је дошло до сукоба између Срба и владе, него је и створен јаз између Срба с једне и Муслимана и Хрвата с друге стране. А затим као да је влада и ишла.

Хроника

Односи Црне Горе и Србије. Чудни су свети они што стоје на челу познатог дијела југословенске штампе, а још чудније мерило којим се служе према нама! Њима је главно, да истакну и обиљеже како све зло потиче из Црне Горе и да је она свему крива чак и ако је чисто и јасно, да је кривица на другој страни. У томе су они толико отјерали, да су већ постали несносни, што се сада испољило и у загребачком „Србобрану“, једном од оних листова који се растапа од милине и задовољства само кад може напакостити Црној Гори и представити је у што ружнијој боји. — Као што се из београдских листова могло видети, ту скоро покренуто је у Н. Скупштини у Србији питање о односима Србије према Црној Гори. Покренуо га је познати посланик Симо Д. Катих приликом прегреса ванредног кредита за крајево путовање. Он је питао министра спољних послова др. Миловановића зашто Краљ Петар прву посету не чини својој тасу Краљу Николи, па је изјавио, да сумња у добре односе између Србије и Црне Горе, пашта је др. Миловановић изјавио да односи између Србије и Црне Горе не само да су добри него и врло добри. Региструјући то, загребачки „Србобран“ једва је дочекао што му се пружио згодна прилика да навали на Црну Гору, па је истакао како је неистинита тврдња др. Миловановића, јер, изјављује, „у ствари су они такви, да не могу бити горни“ и онда је као кебу из појаса повукао „Цетињски Вјесник“ позивајући се на писање наше, да би своје тврдње поткријепио. И на крају крајева се сва кривица сручила на писање „Цетињског Вјесника“ као да до нас кривица лежи што морамо и што смо принуђени да пишемо тако. А да је стало „Србобрану“ до истине и до правог стања ствари, без по муке и труда увидио би, да ако до икога ту има кривице, да је најмање до нас до „Цетињског Вјесника“. И „Србобран“ и добро познати другови му хтјели би пошто по то да направе од нашег листа баука и да га обиљеже као лист, који раздор сије и заваду замеће, док у ствари за ово четири године, од како наш лист излази, *никад и ни у једној прилици* није не само изазивао, него и није дао повода да му се у том погледу замјери. Напротив, он је био можда много мирољубивији, блажији и уздржљивије него су то заслуживали они који су од увијек били и биће камен спотицања братској слози између Црне Горе и Србије. Кривци су на другој страни, баш оној коју „Србобран“ и друштво му подупире и који се својим одвратним испадима према Црној Гори истичу. Ми нијесмо били нилад ти, што су нападали, па чак и онда када смо зато и сувише разлога имали само зато што су нам општи интереси били пречи од свега, те смо за љубав братске слозе и мира сносили чак и оно што нијесмо дужни били да сносимо. Ми смо само, у крајњој нужди, нападе одбијали и бранили се од гнусних клевета и испида, али и то увијек са пуно достојанства, а не никако онако како су то заслуживали они, који су претиву нас најодвратнијим испадима устали. Зато ако је баш и требало „Србобрану“ доказа за своје тврдње није требало да потегне „Цетињски Вјесник“ и писање његово, него их је бољих и начих могао да нађе у познатом дијелу југословенске штампе и код оних што га инспиришу. Тада би видно, да за односе између Црне Горе и Србије нема никакве кривице ни до кога на овим

странама, него на против, да кривица лежи до оних, у чију одбрану устаје. Видио би и то, да кад би се за те односе питала Црна Гора, они не би никад ни су чим били помућени и да је сва кривица на супротној страни. Уз то би видио и то, што је, у осталом, сав паметан свијет увидио, да се из Црне Горе никаква кампања не покреће противу Србије, док се то за супротну страну не може рећи. И најзад, увидио би, да „Цетињски Весник“ само као *изазван* одговара на испад и брани се од одвратних насртаја. Да, али то „Србобран“ није ни могао ни смио да учини, јер би гада и самога себе погодно и учинио би на жао и замјерио се баш онима, у чијој је служби, а којима је и овим испадом хтио према нама да послужи.

„Танин“ се љути. Османлиски лист „Танин“ јак се наљутио на Црну Гору због емиграција Арбанаса и у том својем гњеву толико се заборавио, да је почео да нам отворено пријети што Црна Гора тобож подбала Арбанасе и мами их к себи. Зато је изишо предлог да се свима Арбанасима да поново оншта амнестија, последице које не би се дозвољено није да се поврати у отаџбину, ако јој не буде одмах шведовао. Што се „Танин“ љути због емиграције Арбанаса још се и да разумјети, али никако не можемо да разумијемо што зато криви нас, а још мање што са којекваким пријегњама излази. Од добра нико не бјега, па ни Арбанаси не емигрирају без невоље. Са њима се у Турској поступа да тако, они бјегством морају своје главе и голе животе спасавати, а не враћају се натраг и поред свију обећања само зато што немају никакве гаранције, да ће на миру остати. Побјегли су од љуте невоље и силних насиља, а не смију да се враћају, јер виде, да турске власти гоне чак и њихове мирне породице. Власти су се у Турској противу Арбанаса толико окомиле, да никога на миру не остављају, те су оне и узрок и повод држању Арбанаса и њиховом емиграцији. Ту Црна Гора ни у којем није крива и „Танин“ љуто гријеша што кривицу баца на нас. Што се тиче његових пријетњи, преко њих прелазимо с презирањем, јер смо увјерени да је то срдита немоћ овога османлискога листа, који би много памтнине радио када би настао да се отклоне сви узроци емиграције Арбанаса и устају противу правих криваца, који су му много ближи, ако не и у самом њему, него Црној Гори.

Како је у Арбанији

— Младотурска насљба још трају —

Скадар, 23. јануара

Кастрати никако нијесу на миру. Младотурци би по сваки начин хтели да од њих навравае мирну рају и да са њима **раде што год хоће, али то никако не могу да постигну.** Зато су у Кастрате сручили преко двије стотине војника, који са својим јузбашом Халил бејом у Кастратима чини силне зулуме и насиља тако, да су готово сва села опустјела.

Једно одељење турске војске сукобило се са Кастратима баш на самом путу. Војска је јуришала на Арбанасе, али су се они одупрли, те је отворено пушкарање Арбанаси су се борили одлучно и никако нијесу дозвољавали да им се војници приближе. Пушкарање је трајало четири сата и Арбанаси су измакли тек пошто је аскерима помоћ дошла. Арба-

наси су се дохватили шуме и умакли, остављајући за собом двадесет рањених војника, док од Арбанаса није нико повријеђен.

Јузбашу Халил беја тај отпор у толикој мјери је раздражио, да је одмах наредио свима војницима, да свакога Арбанаса на кога наиђу ухвати и њему доведу.

Шледујући наредби његовој војници су одмах зашли по селима и наишли на два чобана, на које су оружјем навалили и ако су чобани били ненаоружани и мирно пасли стоку. Једнога од њих су ранили, па су их обоје одвели у Скадру, где су их представили као одметнике и качаке, те ће се тако овим мирним људима судити и ако никакве кривице немају.

Кад су старјешине кастратске пошле да питају јузбашу за ово најновије насиље и да протестују противу затварања мирних људи, који никакве кривице немају, јузбаша им је одговорио, да су оба чобана ухваћени и затворени зато што су преносили оружје, које им је из Црне Горе дотурено!

Послије тога јузбаша је од старјешина тражио, да им кажу оне што су се војсци одупрели и с њом се пушкарани, али како они нијесу знали да им именују те Арбанасе, јузбаша је запријетио да ће сваког смрћу казнити код кога види оружје.

Турске би власти хтеле да сву одговорност збаце на Црну Гору и да је обиљеже као проузроковача крвавих немира, и ако у ствари сва кривица лежи до њих самих, јер према Арбанасима врло свирепи поступају.

То најбоље доказује њихово држање према породицама оних Арбанаса, који су од силних зулума ускочили у Црну Гору.

Тако су из освете према Махмеду Шлени, прваку арбанашком из Шале Дукађина, који је ускочио у Црну Гору, кренули да му цијелу кућу истријебе. Сина су му затворили у Скадру, а тако исто и братучеда, једног му рођака убили, а прије неки дан једну жену из Шленове куће ухватили су кад се из родбине враћала и у Шали затворили међу аскере!

Па се онда још чуде што се Арбанаси на враћају домовима својим!

Ни у самом Скадру није ништа боље. И ту се над Арбанасима чине најећа на сила кад год се властима пружи за то подесна прилика.

Скадарски валија уцео се из свих сила, да приволи Арбанасе да приступе Младотурцима, те је ради тога позвао све старјешине да би основали младотурски клуб. Када је изишо, да би томе клубу био задатак, да води строго рачуна и о политичким догађајима и да пресудје кривцима и извршије смрт, Арбанаси су одбили, да уђу у тај клуб, изјављују да им тамо није мјесто и да они могу бити само чланови арбанашког клуба.

Исто тако валија није био срећне руке ни са Турцима. Он им је нудио оружје и наговарао их да се сви наоружају. Они су то одбили, захтевајући да се наоружају и Срби и католици, јер иначе они сами неће носити оружје. Зато су с друге стране Турци наговарани, да оружје приме, пошто је у изгледу сефер (рат) са Црном Гором, али Турци нијесу зато ни да чују.

Валија им је дао времена, да о томе промисле и не зна се како ће се ово свршити. Мишљење влада, да ће Турци

се удесе, што да ураде, не би ли само како проживјели; неће бар неко вријеме осјећати сву нужду и невољу тако тешко, јер — биће побољшица, биће награда!

Нико од тих биједника не сумња, да је баш оп заслужно особиту побољшицу, па да баш по њем мора да обилно продајди онај »златни« благослов новца. Како да и буде друкчије! Човјек работа дан за днём од 9 сати из јутра до пет сати вечером и опет од седам сати на вечер до десет или једанаест сати у ноћи. Долази право кући тек да проспава, не види готово ни своје сопствене обитељи, не познаје празника, ни разбистрења. Проклета та жељезница изједа му крв и месо и мозак, учинила је из њега машину; — машину, коју само пише, рачуна, важе.

— Иване Петровићу! Вели се — да ће бити награда? — пропиташе се чиновници бојажљиво, неспретним снјепшком у секретара.

— Биће, биће!... Само ме сада немојте сметати! Идите сваки на свој посао!

— ... Ст! Иване Петровићу!

— Шта желите?

— Вели се, награ...!

— Та рекао сам већ којих двадесет пута: да — иједио се секретар.

На пошведку ето их, тих награда... Тек још треба, да се пораздијеле.

остати при своме т. ј. оружје да се да или свима, или никоме.

Шта буде даље, добићете извјештај о свему.

Поглед по свијету

Посланици противу бана

Сабор Хрватске и Славоније прекинуо је своје сједнице за осам дана како би изабрани делегати пошли у Пешту у угарски сабор. Међутим тридесет посланика, који припадају коалицији, затражили су да се сазове изванредна саборска сједница, али је тај захтев одбијен, под изговором да је касно стигао. То је чланове коалиције у толикој мјери огорчило, да сада спремају акцију противу председника ради повреде послоника и влада увјерење, да ће на првој сједници сабора коалиција отворено устати противу бана.

Крањски сабор

У суботу састаје се крањски покрајински сабор, чије засједање нећа дуго трајати. Сабор је сазван, да ријешава чисто економска питања. Хоће да се закључи нови зајам од десет милиона круна, ради се на оснивању народне банке и о новом закону о путевима. Па и поред тога очекује се, да сједнице буду врло бурне.

Наоружање Аустро-Угарске

Све више и више задаје бриге питање о наоружању Аустро-Угарске и предложени нови издаци за војску и морнарицу. Није противу њих само опозиција, него су ови нови издаци наишли на отпор и у самим владиним странкама, које су изјавиле, да ће њихово држање зависити од тога како ће влада ове издатке оправдати и како ће се о њима изјаснити министар финансија.

Дунавско-јадранска жељезница

За дунавско-јадранску жељезницу заинтересовали су се и турски листови сада у много јачој мјери него раније. Зато су почели грађењу ове жељезнице да поклањају много већу пажњу и чешће се баве тим питањем. То је побудило и службене листове, да нагласе како је дунавско-јадранска жељезница од велике економске и стратемске важности, те да ће зато и њена траса одговарати стратемском становништу Турске, истичући како ће водити преко Скопља до Сан Ђовани ди Медуа.

Положај Португала

Ако се суди по Португалу, револуционарни покрет, и онако мало популарни, изубиће и оно мало својих присталица. Чиме се завршио револуционарни покрет у Турској, то је добро познато ако икоме, а оно бар нама Србима. Послије извршеног преврата у Турској се зацарило горе и несрећније прилике него су и биле у Португалу, која је од краљевине постала република, још је црне и горе. Вијести, које долазе о приликама у Португалу, готово су за нејеровање. Положај нове републике је постао критичан. Тамо се јављају врло чести немири, побуне, штрајкови и завјере. Све те недаће проузроковале су, да су државне касе испражњене. Како незадовољство све више расте и у војсци и у грађанству, влада нема одважности да нове порезе уведе, него је прибегла једном сасвијем новом средству, да помогне државном финансирању. То је средство колико ново и оригинално, толико и недозвољено.

За то се састадоше високи и највиши претпостављени у свечану сједницу.

— Господо моја! — оглоче предједник. — главна скупштина двојничара је закључила, да се пораздијеле награде у износу од 80.000 рубаља за радове преко одређеног времена. Господо се држе вијело.

— Шта се само, како да се та свота пораздијели? — Ви сте, господо, сигурно сваки донијели пописе својих подређених чиновника? Разумије се само од себе, да они који су већ за свој прекорбројни рад тецајем година добили награде и побољшице, да се, вељу, на њих нећемо сада ни освртати. Није подесно, да се једна те иста работа два пут награђује.

Изнесоме пописе, листине, што ли, па се испоставило, да број оних, на које се има рачунати код награда, није баш бог зна како велики. Већина нижега чиновништва имала је у току године прекорбројних сатова и за то су они добили сваки по три до пет рубаља. Ови се дакле имају из пописа брисати. Стадоше рачунати и опет срачунавати, па где — изашао је изврсап обрачун! Готово свих 811.000 рубаља кашпуће у џепове високих и највиших претпостављеника, јер им није — као оним првим — у току године било исплаћено по три или по пет рубаља за прекорбројне сатове рада...

Она је принуђена да затвара најугледније људе, под видом да су монархисте и противници републике, само да би од њих узела јамчевине помоћу којих се помаже у финансирању!

Расцјеп радикала

Као што јављају из Загреба, тамо су чланови српске радикалне странке из Хрватске и Славоније држали састанак, на коме су донијели одлуку да се крило радикалне странке у Хрватској и Славонији одијели од матице странке у Угарској и да се као засебна целина радикална странка организује у Славонији и Хрватској.

Мисли

Слобода стоји у тијесној вези са одговорношћу, а одговорност са савјесношћу, док се поимање одговорности не може схватити без јаке интелигенције, нити савјесност без јаког карактера.

Лаж је што и паразит. Она живи од истине, обвја је и често пута толико је око ње набувала, да је потпуно покрива, те се истина никако не види. Исто тако бива случајева, да је и сасвијем угуши, онако исто као што паразити угуше дрво, на коме се јаве и од кога живе.

Није довољно да се човјеку нешто допада, па да то и чини. Ваља видјети прије свега је ли то добро, ваљано и корисно, јер порок лакше хвата коријена него врлина.

Многи раде и оно што налазе да није добро и корисно, али то чине зато, да би друге задовољили а сами се користили.

Ко чува тајну и себе чува, јер је добро речено: док не одаш тајну, она је твој суђањ, одаш ли је, ти си постао њен суђањ. Валси

Српство

Опера у Новом Саду. Биоградска опера Жарка Савића сада гостује у Војводини. Она се од прије краћег времена бави у Новом Саду, гдје, судећи по писању новосадских листова, наилази на врло лијеп и топао пријем.

Бан и српски патријарх. Загребачки листови изнијели су како се бан Томашић јак наљутно што српски патријарх Лукијан Богдановић као вирилни посланик није дошао у хрватски сабор сада када му је најпотребнији, те се у тој љутини врло ружно изразио о патријарху у присуству д-р Лаза Секулића, што је овај то категорички огласио за неистину. Сад и службене владине новине изнијеле су да бан није учинио никакав испад према патријарху, јер између бана и патријарха нема никаквих диференција у политичком схваћању. Из те изјаве службеног листа други листови закључују, да је патријарх потпуно солидаран са политиком што је води бан, да је дакле и он Куеновац.

Словенство

Прираст у Бугарској. По најновијем попису, који је вршен у Бугарској, у Софији има 102.709 душа, у цијелој Бугар-

Господству предједнику — 5000, господи чиновника надзорнога одбора сваком по 2000; господи прометних гаварима — по 2000, њиховим помоћницима — по 1000 рубаља, и т. д. и т. д.

Остатак од 10.000 рубаља подијелиће се коначно међу остале чиновнике, који за свој прекорбројни рад нијесу тецајем године добили никаквих награда...

Раздијељавање се довршило. Стогине срдаца нежирно куцају и шапћују час, кад ће им се прозвати име и свота њихове награде. Настада права гулја у ходницима пред главном благатајом. Лица се црвене, очи пламењу. Људи се жестоко узмахали, говоре нежирно, узрујано...

— Иване Петровићу! Колики дво пада на мене?

— Ал... Ви? Та Вас и нема у попису...

— Али како не?

— Зар Ви нијесте ништа причини у току године осим своје плате?

— Да, јесам, три саж рубље донако пријмо.

— Дакле сад не добијете ништа.

— Како то? Иване Петровићу!... виче дрхтавим гласом измучена чиновнички робитиш.

— Ал, та мање се, де сметате овдје...

молим!...

ској има 4.320.000 становника. Како је у Бугарској досељењем велики пораст, то ће од сада бирати десет посланика више за редовно собрање, те ће имати 203 посланика, а за велико 20 више — 406.

Закон о штампи у Русији. Руска влада спрема нов закон о штампи, по коме ће се месним властима укинута право да глобе листове, него ће им судити од сада „суђења, а паљата“ т. ј. врховни суд. Мјесне власти могу само да заплоче лист, али морају одмах извести државног правобраниоца, који је дужан да тужбу противу листа одмах дигне. За лист сваку одговорност сноси власник и штампарија. Казне су одређене много теже.

† **Миесислав Брезински.** У Варшави је преминуо пољски педагог и публициста Миесислав Брезински, који је стекао велике заслуге за организацију школа.

Св. Сава у Кијеву

Кијеву, 14. јануара

Једне побуде, исте и узајамне тежње, које тако чврсто спајају идеална срца, љубав к свему што је српско, осјећај дужности и патриотизма, завјетна мисао Србинова, и аманети нашег племена, што све тако јако и силно говори у души сваког истинског сина свега народа и диктује оданост његовим светињама, то, и само то, окупи на дан Св. Саве сваког Србина овога мјеста и састави их да заједно п српски прославе име свога просвјетитеља.

Ова Српством здружена група, састављена из приличних броја грађана, професора, студента и ђака, сакупила се јутром рано у просторијама Дух. Академије, одакле заграњена браћа пођоше у дом молитве — цркву св. Ђорђа, да принесу молитве Свевишњему, призову свога светитеља, открију своја срца пред његовим лицем и загрју их огњем небеске љубави.

И српска молитва српски се произносила, српска срца српски су цјевала, божја служба говорена је кроз уста српског свештеника. Св. Сава био је и говорио, кад се димом српског тамјана и напајао дахом српских душа узносећи њихове молитве пред престолом Творца.

Ни проповијед српска није изостављена. Збиља и умилна ријеч нашег свештеника величанствено се разлијегала у сводовима св. цркве. Дивно је било чути то српско слово. Лијепо је нешто било видјети како бесједи српски поп у Кијеву, како пажљиви слушаоци прожети сазнањем народносног достојанства и осјећајем тихог Србинова поноса, са светом и благом цртом српске збиље на лицу, слушају биране и језгровите ријечи свога свештеника.

Српско одличје славске службе такође није пропуштено, имено извршен је национални обред — резање св. савског колача.

Служба је посјеђена неколиким бројем грађана, нама вазда наклоњене браће Руса, а њихово свештенство такође је узело учешћа у вршењу службе. Тим је, као и сваком даном приликом, изражена тако често засведочавана наша братска урођена близост, узајамност и свагдашња предусретљивост.

Послије подне, на позив г. Мијовића, Србина из Босне и овдашњег грађанина, понова смо се скупили и у његовој кући прекрасно, интимно — право српски — провели слободно вријеме.

Ту је најпрвије свршено освећење водиче а затим настављено српско весеље, при чему је и вече проведена. Чиста српска ријеч, она пуна наша отвореност говорена је у томе скромном крају, истинску љубав српских зближених срдаца дијелила су ту заграњена браћа.

Све је то у свему израживало једно — да је то српска слава срп. светитеља и да се слави у чисто српском духу.

И српски гуслар о Српству је ту пјевао. Да, и српске гусле ту су одјекнуле. Е баш то нешто српски беше. Сваки је говорио да му се гусларске струне никад нијесу њежније представиле, јасније прозбориле и топлије га загријале. И заоста ја не знам да сам се икад тако напајао дахом српских гусала и осјетио силину њихова дјјства, сем онда кад сам први пут пио воде „Маргарите“, гдје сам очекивао виле да се мну, ишао под комске стијене и центро се на њихове висове, не би ли откуд год дошле виле да ме својим млијеком задоје.....

Народна кола и народне пјесме, све је то имало одговорно му мјесто у томе лијепог српском кругу. А „У Ивана Господара“ беше нешто најомиљеније.

Задахнута србинством оваква дружина давала је израза свом одушевљењу и патриотским пјесмама и срп. поздравима. Српска ријеч говорила је братољубље. У здравницама су се издјивала осјећања. Помињане су кршне горе и шумадишке

војне, старе земље и сузне звијезде српскога неба, славни Призрен у „Онам Онамо“... Српске здравнице тако су збориле: Разорене цркве и позатваране школе потиштене браће, даљење и мучење гвоздене вериге немилосрдне руке, што кивно стежу те несретнике... За све су се то српска срца једно другоме изјалила.

Плачно око Св. Саве гледало је то. Суза свештеника окваси лице... Затресе се жица братске љубави... Тужно одјекну откуцај срца. Јаук потлачених ту се чуо... Шум таласа вардарских вода пренесе сјету на српска лица. Његово гласило тужно збори. „Вардар плаче... Ужасан очајнички крпк Србина отуда указа на своје криво и израњивано срце. Тако провиње ражаљена душа и болно се изли у српској здравици.

Дух се вину у мутно поднебље, на пусте развалине на братске уздахе... Тамо гдје и камење плаче, гдје се учитељ поменути не смије. И вајај рањеника зачу се јасно. Српска црква и српска школа у старевини својој горко плачу, савијене у мукама и јаду тешком затворене стоје и погнуте јармом покуњено чаме. Стари крвник стеже их љуто, под бременом његовим једва већ стењу. Чемер и отров, то само нију што им тиранин на светињу бљује. Та жица свијетла светитељеве луче што јаде ублажава и мрак својом зраком разгони хоће злогвором да се угаси. Кандило трену и дрхти, светлуца опет да се не утрне, на плаче пред својим свецем јадно... И друга ријеч прозбори даље. Чудесном силом оно се држи... Небесно око над њим бдије... Светитељска зубља лед му отапље и мрак разгања. Бона се душа тешила тако.

И опет суза на лице паде. Потајни јаук тихо и болно затресе жица српскога срца и она се изли у „Авај Басно“...

Кријетка ријеч поново се диже. Благодарна Србија пуна је љубави, од себе откида, браћу помаже. Црногорац своју крв лије и живот даје да брата спасева, крвљу својом да запаја ране рањеника јадног и блажи болове српских мученика.

Утјешна мисао озари лица. Мисао српског просвјетитеља претопљена је у природу српскога рода и постала битни елемент његове душе. Под мутним небом пред мрачним објакном да се не затвори око над сјајном изицом дарког сунца, што се скрива од кратког погледа. Стара Зета поносно се диже. Завјет српски свијетло стоји; мисли и дела Св. Саве свети су аманет његовог племени. Српска омладина тај у срцу и добро чува сваку ријеч својих светиња и памти дјела великих Срба. Она дише духом и љубављу свога просвјетитеља, иде за народним идејама у правцу својих славних предака, учи се српском историјом и историски идеали воде је напријед.

Такве бијаху мисли и осјећања, што су их узајамно дијелили и мијењали, произносили и изјашњавали св. савски славари у Кијеву. Тако се овдје српски прославио српски просвјетитељ.

Једно само да се исказати једино ријечју најизразитијег Србина:

Тешко брату гдје брата немаде
Брат је добро од свих одвојено,
Љубав братска крјепост је и снага,
А неслога оружје сломљено.

Вешовић.

Закон о штампи у Србији

— Новинари противу новог закона —

Као што се зна, у Србији је спремљен нови закон о штампи, којим се иде на то, да се ограничи слобода штампе, као и да се одговорност појача. Тај законски предлог примљен је с буром негодовањем и противу њега се много писало у биоградским листовима. Сада је и Српско Новинарско Удружење донијело одлуку противу тога законског пројекта.

Српско Новинарско Удружење, као легални представник српске јавности и слободног исказивања мисли, сматрало је за дужност да уложи јаван и одлучан протест противу предложених измјена у закону о штампи, те је донијело ову одлуку:

Новинарско Удружење констатује: да су нове одредбе у предложеном пројекту и у самој основи противне уставном наређењу: да је штампа у Србији слободна.

Новинарско Удружење ни у коме случају не би било противно једној искреној тежњи, да се измјена законским сузбије злоупотреба јавне ријечи и обезбједи част српских грађана, светиња њиховога приватнога живота, њихово достојанство и њихова имовна штета, коју им може несавјесна јавна ријеч да нане. Да је влада у истини то хтјела, овај би се законски пројекат зауставио само на томе, што би за извјесне деликате прописано знатно јаче казне и обезбједило извршење ових. На тај би се начин успјело, да се сузбије злоупотреба штампе,

а не и да се слобода спута као што је овим пројектом учињено, јер измјенама, које су у њему, јавна се ријеч толико спутава, да је слобода јавног обиљежавања факата и њихове оцјене, постала потпуно илузорном.

Ради потврде тога довољно је само неколико одредба истаћи из новог пројекта.

У члану 9. новог пројекта остављено је, да власт цијени произвољно: да ли је неко у истини уредник листа, или није; да суд оцјенује подобности уредничке и да одговорност са уредника преноси на штампара.

У томе истоме члану и штампари се, поред цензурисања истакнутог у другим члановима, одређују као цензори свега онога, што у лист улази, јер се штампари стављају у одговорност све оне новинарске ствари, са којима он, као скроман запатник, није ни у колико познат. Овом одредбом дају се одријешене руке влади, да увијек и у свако доба, кад јој се прохте, може угушити или омести уредно излажење листа.

Чланом 22. новог пројекта не допушта се, ни да се истинит факат смије изнијети и критиковати, него се такав, потпуно оправдан поступак, сматра за кажњиву клевету.

У члану 40. дата је потпуна могућност власти, да у свако доба обустави излажење листа тиме, што лист и целокупна имовина његова, заједно са свом покретношћу у стану редакције, служе као првјенствена залога за наплату свега на шта је уредник осуђен, или што њему на терет пада, без обзира на могуће туже право својине и на право ма кога другог повериоца. Од дана кад казна над уредником постане извршена, лист не може више излазити, нији уредник може ма какав други лист уређивати, док се и казна и накнада и сви трошкови потпуно не исплате.

Чланом 40. а, забрањује се штампање говора народних посланика, без обзира, да ли су они тачно донесени или не. Па и сам извјештај о тим говорима може се штампати тек онда, кад то одобри предсједник Народне Скупштине. Тиме се, још на један, и то драстичан начин, уводи цензура.

По члану 52. казни се, кад ко жучно пише, ма говорио и истину. Цензура, овим чланом чак оцјенује и тон писања и према већој или мањој мирноћи и хладноћи тона одређује висину казне.

Остављајући на страну цигирање других назаних и сурових одредаба новог пројекта о великим казнама и осталом, — што све скупа представља страхан акт за угушење јавне ријечи у Србији, — довољно је ово неколико навода из новог пројекта, па да се види, да о слободи јавне ријечи у Србији, ако се усвоје предложене измјене, не може бити ни ријечи.

Улажући свој праведан потест, Српско Новинарско Удружење вјерује, да ће Народна Скупштина одбијањем овога скроз реакционарнога предлога за измјене у закону о штампи умјери сачувати неповријеђене основне одредбе земаљскога устава о слободи, које ни данашњим законом о штампи нијесу довољно задовољене.

Кратке вијести

Несрећа авијатичара. На аеродрому у Јохансбургу у Берлину догодила се велика несрећа. Млади авијатичар Бутард покушао је летјети, па је ударио о једно дрво тако несретно, да му се апарат савијем смрвио и авијатичара под собом закопао. Извукли су га испод сломљенога апарата тешко озлијеђена. Озлједије су већином на ртењаци.

Саботаже у Италији. „Матен“ јавља из Турина: Иако је влада огласила строге казне против жељезничара ради саботаже, ипак су ови наставили свој посао. Пошљедњи чин жељезничара збио се код Јакина, гдје су штрајкаши зауставили на отвореној прузи влак.

Провала вулкана. Провале новог вулкана код Тала непрестано трају. Према извјешћу власти, погинуло је при том око четири стотине особа.

Куга. О стању куге у Харбину јавља се службено: Дана 15. јануара биле су на мотрењу 1493 особе (3 Европејца). У одвојеној болници 68 (1 Европејца) умрло је 46 особа. Остаје 1522 кузних болесника (7 Европејца). Пег мртваца је нађено на улици. У свему је дакле умрло у 24 сата 50 особа од куге.

Несрећа у руднику. У Хамбурну је била у једном руднику експлозија. У току дана подлегло је ушљед експлозије ваздушнога гаса у руднику још неколико несрећених радника. Према томе износи број мртвих 13.

Дневник

Крајева слабост. Његово Величанство Краљ добио је синоћ око 7 часова изненада крволиптење из носа. Крв је тако силно јурила, да је дворски лекар г. д-р Перазић са љекарима г. г. д-рима Иличковићем и Мартиновићем био принуђен исцрпјети сва средства да крволиптење заустави. Тек након јаке тампонаде успјели су да даљи излив крви спријече. Његово Величанство Краљ осјећа се ушљед тога малаксао, али опасности нема.

На први глас о Краљевој изненадној слабости, Њихова Краљ. Височанства Књаз Мирко и Књагиња Наталија похитали су синоћ на аутомобилу са Крушевца на Цетиње, гдје су били приспјели око 11 часова у вече.

Њено Величанство Краљица, окружена члановима Краљевске породице, пребдила је сву ноћ поред Његовог Величанства Краља, који се, Богу хвала, од јутрос осјећа сасвијем добро.

Посјетили Дајбабе. Њихова Краљ. Височанства Књаз Мирко и Књагиња Наталија ономад су са својега дворца Крушевца учинили излет до манастира Дајбаба. Узвишене посјетиоце дочекао је пред манастиром његов настојатељ г. јеромонах Симеон Поповић, који је подручни му манастира врло лијепо уредно, и како својим побожним и богоугодним животом, тако и савјесним вршењем настојатељке дужности, створио је своме манастиру у цијелој околини глас једне светиње, коју околни народ уважава.

Њихова Краљ. Височанства разгледала су том приликом сва одјељења манастирске цркве, која се налазе под земљом у једној главици, те су цјеливала иконе и неко вријеме провела у тихој молитви. При изласку из цркве, чије је зидове сам настојатељ отац Симеон живописао ликовима светитеља, Њено Краљ. Височанство Књагиња Наталија даривала је једну сиротну жену из оближње околине, која је са својим болним дјететом била дошла, да у Пресвете Богородице, чијем је успенију манастир посвећен, молитвама потражи заштите и лијека. Књагиња је ту сиротну жену предусрела са пуно милосрђа и њежности, пруживши јој ријечи искрене утјехе.

За тијем су Њихова Краљ. Височанства Књаз и Књагиња посјетили мали и скромни конач манастирски, гдје су се задржали дуже вријеме у разговору са оцем Симеоном, који је образован духовник, обдарен и жицом појезије, којом испуњава часове душевнога мира. Конверзација је вођена и на француском језику, којем је отац Симеон добро вјешт, служећи се знањем истога ради читања француских књига религиозне садржине, од којих му, на његову молбу, добар дио шаљу и Њихова Краљ. Височанства са Крушевца.

Пошто су цркву манастирску обдарили богатим прилогом, Књаз и Књагиња опростили су се најљубезније са оцем Симеоном и вратили су се на Крушевац.

Одговор на интерпелацију. Г. министар унутрашњих дјела извјестио је Народну Скупштину, да ће дати одговор на интерпелацију народног посланика Ј. Спасојевића поднесену због љетошњег пута предсједника подгоричке општине г. Ст. Марковића у Солун. Овај се одговор очекује да ће бити сјутра.

Народни гуслар. Српски народни гуслар Петар Перуновић, који је пропутовао кроз Црну Гору и мјесец дана се задржао у нашој средњи, до скоро се бавио у При-

морју, гдје је на врло лијеп пријем наишао како код Срба, тако и код Хрвата, те се сада латио Херцеговине и Босне, одакле ће, концертујући у сваком мјесту, повратити се у Србију.

Н. Скупштина. Сједнице Н. Скупштине држе се готово сваки дан по подне и трају по неколико сати. У посљедње вријеме су постале нешто живље и бурније него обично, ушљед препирке која се заподјева међу посланицима. Сада су на реду одговори појединих министара на посланичке интерпелације.

Спуштена цијена Вуковим Дјелима. Да би могао и сваки писмен Србин набавити и читати Вукова дјела, министар просвјете у Србији одобрио је, да се свима Вуковим списима знатно спусти цијена. Тако сад Државна Штампарија продаје свих девет књига Вукових pjesама за 17 динара, Приповјетке и заговетке за 1.50 динар; Народне пословице за 2.50 динара; Српски Рјечник за десет динара; свих пет књига граматичких и полемичких списа за 7.50 динара, Историјске и етнографске списе за 2 динара. Све се ове књиге могу добити код повлашћених књижара, или непосредно код Државне Штампарије у Биограду. С поручбинама ваља похитати, јер је од појединих књига остао врло мали број.

Svoboda. У Трсту је изашао први број новог листа „Svoboda“, који излази као гласило словеначке радничке организације. „Svoboda“ излази пола на словеначком, а пола на српско-хрватском.

Ванредна скупштина. Прво Црквено Пјевачко Друштво „Његош“ држаће у недељу 20. ов. м. у друштвеном локалу у 10 сати прије подне ванредну скупштину ради избора нове управе, пошто је већи дио чланова новоизабране управе дао оставку. Друштвена управа моли чланове да у што већем броју на ову скупштину дођу.

Куга у Европи. Из Напуља је стигао брзојав, којим се јавља, да се на једном пароброду појавила куга, а тако исто да је установљен један случај куге, и у самом граду. Ова вијест још није потврђена, али ако је тачна, онда је страшно.

Позориште. Сјутра у вече се даје „Јован капетан“, драма у пет чинова од Шарла Ломона у преводу М. Ђ. Глишића. Овај комад догађа се за вријеме француске револуције 1792—3. год. Комад је награђен првом наградом од француске комедије 1887. год. Први пут је представљан у Паризу 28. априла 1888. г. када је Коклен старији играо насловну улогу.

Електро-кинематограф. У петак у вече електрокинематограф изводиће у Зетском Дому одабран програм, у коме се налази и приказивање „Разбојника“, драме Шилерове, као и лијепе панораме Луцерна и прашума азиских острва. На крају ће бити, на општи захтјев, јубиларне слике.

Вријеме. Студено, а при том вјетровито вријеме још једнако траје и нема изгледа на промјену. Преко дана сунце доста топло грље и може се рећи да би било пријатно, само да јачег сјевера није.

Занимљивости

— У цијелом свијету има ископаног новца 53 милијарде пернера. Од тога спада на Европу 24 милијарде златног и 7 милијарде сребрног новца, у Америци 8 милијарде златног и 3½ милијарде сребрног новца а у осталим дијеловима свијета 2 милијарде златног и 7 милијарде сребрног новца.

— Коријени једног дрвета пружају се на све стране у дужину, која одговара висини тога дрвета.

— Риба има исту храњивост као и месо.

— Навећом брзином иде воз Atlantic-City-Samben у Филаделфији: просјечна му је брзина 107 км на сат, а највећа 118 км. на сат или 32-7 м на секунду.

— Пчела је тешка једва једну десетину грама, али може да носи терет дванад већи од своје тежине.

— Највећу моћ за привлачење грома има храст, а најмању буква.

— Из млетачких архива види се, да је цар Лазар за своју употребу куповао вино малвасију из Мљетака.

Из женског свијета

Цијена женске љепоте. Једном америчком правнику пало је на памет, да према судбеним осудама сложи табелу, из које се разабере, колико вриједи поједини елементи женске љепоте. Нска Мис Клара Будов пала је ради трошности жељезничких врата из вагона и разбил главу. Љекар јој у болници одмах одреже лијепу косу, да узмогне извести операцију. Кад је оздравила тужила је управу жељезница ради косе, која јој није никада добила пређашњи сјај. Затражила је оштете 40.000 марака. Њезин бранилац упр је све силе, да прикаже поротницима очај лијепе жене, која је била приморана носити лажну косу и тако умјетним средствима донекле надокнадити некадашњу природну љепоту. Поротници јој досудише оштете 9200 марака! ... Толико је дакле красна коса вриједила! ... Али не само коса, него и огребине на лицу биле су већ предмет оцјене америчке правде. Мис Флоренсе Ејдев из Филаделфије ранила се без кривице по образу, те јој се од тога времена увијек познавао ожиљак. Галантни поротници досудише јој 15.000 марака за изгубљену љепоту. — Мање је среће имала Мис Мари Бриј из Лонг Исанда, којој су ради сличне неприлике досудили само 4000 марака. — Ема Реглинг, дјевојка од 18 година изгубила је пригодно некога рада два прста од лијеве руке, и добила за то 2000 марака, јер је адвокат речито тумачио да несретница ради тога неће никада моћи носити вјернички прстен. Из свега се тога разабере, да америчко судство највише цијени косу и лице, док за очи, нос, прсте, уста и зубе не тражи ни подовицу своје.

Умјетница у стријељању. Недавно је у Њу Јорку био атлетски митинг од њујоршког новинарског клуба. На њему се нарочито издвојила госпођица Ани Оаклеј као ријетка умјетница у стријељању. Шта она све може у пуцању скоро је невероватно. У најтежим и најуднојативијим позицијама (лежање на столу, стајање на једној ноzi итд. итд.) никада не промаши. Са пушком, револвером и кубуром влада са највећом сигурношћу. Тако држи на пр. у лијевој руци кубуру, у десној руци држи огледало у које гледа и онда стријеља у циљ који јој баце итд. итд. Један једини је стријалац био још, који би јој са својим сигурним пуцањем донекле био премац, а то је гласовити Буфало Бил, којему се дивно читав свијет.

Из бијела свијета

Порез на гуске. У Мисловицу ће бити доскоро уведен чудан порез а свакако једини своје врсти на свијету. И гуске имају своју сезону. То осјећа поготово споменуто мјесто, када пролази око Мартиња онуда дневно до 8000 гусака. Да како, да се оне не базирају пуно на чистоћу и тако остане у Мисловицу много малих „доказа“ краткотрајнога боравка утовљених гостију. Град хоће дакле то да искористи, те ће се од сада морати за пролаз сваке гуске платити 1 пара и онда ће од тога град плаћати чистићење и још добар дио спремити у своју благајну.

Највећа станица на свијету. Пенсилванија станица у Њу-Јорку, која је тек недавно предана промету, највећа је станица на свијету а и највећа зграда. Ватикан, Тиљерије и петроградска зимска палата су додуше пространији, али су погрешене стотине година за њихову изградњу. Да се бар мало схвати колики је то колос, вриједно је знати, да обухвата 35.000 квадратних метара. Зидови су дуги по енглеске миље. Све је израђено за пет и по година.

Енглеска хладокрвност. У Лондону је један човек био затворен зато што је хладокрвно посматрао, како се његов друг вјениа, а није ни прстом мрцнуо било да зове људе, било сам да га спасе. На суду је одговарао да је то лична ствар онога што се објесно и да он није имао

никаква права да се у то мијеша. У толико прије, сматра он, да није требало да се умјеша, што и сам смјера да се објеси, па зна како би му било непријатно, кад би га ометели.

И збиља, у затвору, учинио је оно на што је помишљао. Копонац је унио зашивен у прелуку. У соби је био још са једним младићем ансеником. Док се наш бивши посматрач вешао, догле је онај његов колега младић, средно на кревету и млаџа ногама, хладокрвно посматрајући шта овај ради. Кад се увјерио да је овај већ и издахнуо, леже на кревет, преврте се на другу страну и слатко захрапа. Сутра — дан је све ово испричао испљеднику, који га је ставио под суд зато што није испричао самоубиство. Младић се испљуђавао, како је то он могао и како би он имао права да омета човјека, који је хтио да учини оно што се ти че само њега лично, а не задире у исти мах и у интересе трећих лица!

Сад је, свакако, на њега ред. Трбало би само да и он позове галерију, да присуствује овоме свечаном чину.

Дворска дама. Пред једном огњеном трговином драгуља стао је елегантни електромобил. Из њега изашла је врло елегантна госпођа, која је ушла у дућан и онде се приказала као дворска дама цареве кћери принцезе Викторије Лујзе.

„Дворска дама“ је изабрала неколико скупоцених драгуља за принцезу, којој је сјутра рођендан. Драгуље је госпођа узела собом, а рачун је послала на двор. Кад је драгуљар изашао на улицу, да дворској дами помогне ући у електромобил, јави се с друге стране електромобила мушки глас:

— У име закона — ви сте ухапшени!

Дворска дама буде ухапшена. Кад је била ушла у дућан, онази један детектив, да је овој госпођи испод њених црних коса стршио мунерак кратке црвене косе. Он пође за њом у дућан и ту је прислушкивао, како је купивао драгуље, а онда изађе и дочека је код електромобила. Испоставило се да је дотична дворска госпођа био син председника управног суда у Постману. Млади варалица је одмах придржан у затвору.

Скупи пољубци. Цар Ото IV. српио је на шетњи у Фиоренци прекрасну дјевојку из отмице куће, Бергу Белинкиони, кад је ишла са својом мајком у цркву. Прекрасна дјевојка тако је очарала цара, да је пришао к њој и урабао јој пољубац. Ова „уврјета“ опрана је даром: цар јој је поклонио окружја Касентино у Романи.

Виконт Фулио у Марселини, поклонио је (у IX. столећу) неког заручници за један пољубац све кметове, које је имао у 4 јужно-француске покрајине.

Гроф Сартовски је нашао дјевојку грофовске породице Души на рубу шумице тјече спаца. Пробудно у њој пољубице. Браћа пољубљене дјевојке хтели су опрати крвљу нанесену им срамоту, но коначно су се задовољила са откупином од 10.000 рубаља.

Стаклено брдо. У Јеловстому парку, највећем у Сједињеним Државама налази се једна огромна пећина, мало брдо, које изгледа да је од стакла. Ова пећина је висока око 200 метара, дуга око по миље, а сва је из стакла, које није моћи разликовати од умјетнога. Стаклени слој је на подножју дебело око 80 метара.

Боја овога чудноватог брда на разним је мјестима разна, од најсветлијег црвено-

вијца до најтамнијег црвено-смеђега, па до маглинасто зеленога и тамно-црвеног. Дакако да је ово врло прекрасно гледајући, како га обасјава сунце.

Књижевност

Српска Краљевска Академија Наука. Српска Краљевска Академија Наука (Одбор етнографски) издала је „Ујство за испитивање народа и народнога живота“ и позвала писце који хоће тим да се баве, да ступе у везу с тим одбором и да по датим упутствима раде.

Мишљења смо, да би сваки писмени Црногорац, који воли да опажа и проучава народни живот, добро урадио да пише одбору и да набави ова упутства (која ће се по свој прилици давати бесплатно) и онда да по њима ради. Српски народ и његов живот још није довољно и испрично испитан.

„Пуковник Рашић пред судом“. Тако се зове књига, коју је написао и издао г. Мил. Вл. Борђевић поводом сензационога процеса, који се ту скоро у Биограду завршио, а у коме је г. Рашић као оптуженик играо насловну улогу. Госн. Рашић је пуштен испод суђења, а ова књига долази сад да докаже, да суд није добро ни право судно и да је г. Рашић крив.

Не мијешамо се у унутрашњи живот Краљевине Србије, зато се и уздржавамо да овдје искажемо свој суд. С нашега гледишта то је локална њихова ствар.

Сат на поклон

Одељеви сат послаћу за 100 црногорских марака старих или за 300 нових.

Сребрни за 200 старих или за 500 нових.

Старе су од године 1874. 1900., нове од године 1900—1911.

Марке морају бити од свих сората: од 1 новчића до 2 фиорина, или од 1 пара до 5 круна (пернера).

Марке не смију бити поцјепане, треба да имају по окрају здраве зубе (зарезе), не смију имати прогледна танка мјеста.

Рђаве марке враћам, а морају бити замјењене новим.

Послати их препоручено и запечаћено на адресу:

Prof. Dr. Fr. Bubák,
Tabor, Cechy, Austria.

1—3

11—50

На „Цетињски Вјесник“ најбоље се претплатити код поште.

УЗ ТВОРНИЧКЕ ЦИЈЕНЕ

ВАЖНО! ВАЖНО!

ЗА

ОБУЋАРЕ

ТРГОВАЧКО СТОВАРИШТЕ КОЖА

ФИЛИАЛА

Ашер С. Алкалај

У ДУБРОВНИКУ

ПРЕПОРУЧУЈЕ СВОЈЕ СЛАДИШТЕ НАЈБОЉИХ СВАКОВРСТНИХ

КОЖА

И СВИХ ДРУГИХ ПРИПАДАКА ЗА ОБУЋАРСКЕ РАДЊЕ

Уз творничке цијене

НАРУЏБИНЕ ОБАВЉАЈУ СЕ БРЗО И ТАЧНО

НА ВЕЛИКО И НА МАЛО 12 25

УЗ ТВОРНИЧКЕ ЦИЈЕНЕ